

A portrait of Jiří Hynek, a middle-aged man with short brown hair and glasses, wearing a dark blue suit jacket over a light blue shirt. He is looking directly at the camera with a neutral expression. The background is dark and out of focus.

JIŘÍ HYNEK
RUSKÝ
KLONDIKE
V ČESKU

 **C PRESS**

ODKRYTÍ

Ruský Klondike v Česku

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.cpress.cz
www.albatrosmedia.cz



Jiří Hynek

Ruský Klondike v Česku – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2025

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS  **MEDIA**

**RUSKÝ
KLONDIKE
V ČESKU**

JIŘÍ HYNEK

**RUSKÝ
KLONDIKE
V ČESKU**

 **PRESS**

© Jiří Hynek, 2025

ISBN tištěné verze 978-80-264-5567-7

ISBN e-knihy 978-80-264-5632-2 (1. zveřejnění, 2025) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-264-5633-9 (1. zveřejnění, 2025) (mobi)

ISBN e-knihy 978-80-264-5619-3 (1. zveřejnění, 2025) (ePDF)

OBSAH

PŘEDMLUVA	11
VELKÝ ZAČÁTEK	15
V PODSVĚTÍ BEZ NEPRŮSTŘELNÉ VESTY	35
PRAČKA NA RUSKÉ PENÍZE	55
RUSKO A JEHO ČEŠTÍ AGENTI	77
POD MOSKEVSKÝM PATRIARCHÁTEM	103
DĚRAVÉ SANKCE	123
ÚKLID V ČESKU	135
POD ROUŠKOU ZLOČINU	163
NA CESTĚ	187
ZPÁTKY V ČESKU NA MÍSTĚ ČINU	209
EPILOG	245

PODĚKOVÁNÍ

Tato kniha by nevznikla bez láskyplné podpory mé manželky Martiny, která mi vždy dodávala energii a povzbuzení. Krotila naše dravé potomky, a dokonce mi dovolila na pár dnů odjet na Šumavu, abych mohl nerušeně psát. Když jsem pobýval na služebních cestách, měla často sama na krku celou domácnost. V mnohém mě stále inspiruje. Minimálně v tom, že sama už jednu knížku napsala. Stíhá toho hrozně moc a má můj neskonale obdiv.

PŘEDMLUVA

„To je neuvěřitelné, co všechno jsi zažil a koho jsi potkal. Proč o tom nenapišeš knížku? Všichni kolem už nějakou napsali,“ říkali mi kamarádi a kolegové, poté co si vyslechli moje vyprávění o přípravě a průběhu reportáží týkajících se nejrozmanitějších kauz. Šlo o Radovana Krejčíře, Viktora Koženého anebo o příběhy ruských podnikatelů v Karlových Varech. Moje odpověď vždy zněla: „Nemám čas, přátelé, musím každý den chystat nové reportáže do vysílání.“ Mé dny se při práci ve zpravodajství České televize skutečně odehrávaly podle předem daného scénáře. Brzo ráno schůzky a příprava na natáčení, v 9.30 porada, následně natáčení, příprava reportáže, střih reportáže do vysílání a večer cestou domů mě čekaly ještě schůzky s mými zdroji a aktéry různých kauz. O víkendech mi většinu času zabralo vyhledávání v katastrofách nebo databázích a také příprava natáčecího plánu na další týden. V únoru 2024 už toho na mě bylo pracovně i zdravotně moc. Navíc šlo o období, kdy jsem v souvislosti s reportážemi o ruském vlivu čelil dosud největším útokům nejrozmanitějších skupin, které se mě snažily zdiskreditovat. Potřeboval jsem pauzu. Vzal jsem si půlroční neplacené volno a začal konečně psát. Témat ke zpracování se mi sice v hlavě točila spousta, ale já si vybral právě ruský vliv

v Česku. Ten totiž doprovází téměř celou mou novinářskou kariéru, a navíc jde v souvislosti s agresí Ruska na Ukrajině o aktuální věc.

Můj zájem o tuto problematiku začal vlastně už v období dětství. Rodiče měli na ruskou okupaci v roce 1968 jasný názor a vůbec se s ním přede mnou netajili. Brali to datum jako jakýsi milník, jako velkou porážku, konec nadějí a potvrzení toho, že komunismus podle nich vede leda tak do pekla. Na základní škole nás o příjezdu vojsk států Varšavské smlouvy učili známou báchorku o spřátelených armádách, které přijely potlačit kontrarevoluci, ale já už v nějakých šesti letech věděl svoje. Vášnivé diskuse na toto téma se u nás doma odehrávaly zvláště tehdy, když nás navštívili strýc a teta z tátovy strany, kteří bydleli v Ústí nad Labem. Celou tuto část rodiny postihl už nástup komunistů v roce 1948. Můj praděda totiž před válkou vybudoval prosperující sušárnu na čekanku v Novém Bydžově u Hradce Králové a kromě toho tam měl rozsáhlý statek. Po nástupu komunistů ale o všechno přišli a museli žít doslova na okraji společnosti.

Téma sovětské rozpínavosti mě zajímalo od dětství. Na Svobodné Evropě mi neunikly informace o éře stalinismu ani sovětských gulazích. Hltal jsem i historky našich známých, kteří se naprosto deprimovaní vrátili z dovolené v tehdejším SSSR. Mé obrovské sympatie měl samozřejmě nakonec Michail Gorbačov, který ten hliněný kolos začal bořit – i když zřejmě ne úplně úmyslně. Po listopadové revoluci a odchodu sovětských vojsk mě nepřestávala udivovat spoušť, kterou tu po sobě Rusové nechali. Vybydlené domy, zničené životní prostředí a přezíravá arogance k našim lidem v sousedství jejich posádek. Přitom se zaštiťovali heslem: „My jsme ti největší, co první dobyli vesmír.“ Sami ale často žili v odpadcích se suchým záchodem za domem. Krátce po odchodu sovětské armády část vojáků svlékla uniformu a začala tu dost nevybíravě a za použití mafiánských metod podnikat. Chovali se tady stále jako na dobytém území a s dalšími ruskojazyčnými

gangy v zádech v polistopadové džungli opanovali nejen značný majetek, ale také významný politický a společenský vliv. Za peníze, většinou ukradené z ruského státního rozpočtu, skupovali celé bloky domů i místní lidi, kteří jim za obálky napěchované dolary pomáhali. Tahle problematika mě zajímala hned od počátku mé novinářské kariéry, a tak jsem ji začal mapovat. Mnoho lidí u nás nakonec po začátku ruské invaze na Ukrajinu a v době uvalování sankcí překvapilo, kolik toho Rusové a jejich firmy v České republice vlastní. Náš stát fungoval dlouho jako jejich kasička. V 90. letech nikdo nekontroloval původ peněz, které tu investovali. Po roce 2000 to sice někteří úředníci kontrolovat chtěli, ale zjistili, že to nedokážou.

Ruský vliv v Česku je o příbězích těch, kteří se tady usídlili, o příbězích těch, kteří jim pomáhali, a konečně i o příbězích těch, kteří na jejich rozpínavost doplatili. V této knize část takových příběhů zmiňuji. V rámci pátrání a zpracovávání jednotlivých reportáží mi řada aktérů opakovaně vyhrožovala a snažila se mě od práce odradit. Dokonce jsme s kolegy čelili i fyzickému napadení. Přesto v následujícím textu uvádím, až na výjimky, pravá jména všech aktérů. Kdybych je nejmenoval nebo schovával za smyšlenými jmény, ztratila by kniha smysl. Nejmenuji pouze ty, které chráním. Za všemi zveřejněnými informacemi si stojím a hodlám je kdykoli obhájit, stejně tak jako v minulosti.

VELKÝ ZAČÁTEK

Nové milénium

Počátek léta 2002. Uběhl rok od mého nástupu do publicistického pořadu České televize Fakta. Předtím jsem působil jako regionální zpravodaj TV Prima z Hradce Králové. Mým oborem byly především lokální kauzy na místních radnicích a organizovaný zločin v Královéhradeckém kraji. Už počátkem roku 2001 přišla nabídka z redakce Publicistiky ČT, abych něco podobného zkusil u nich.

Praha mi připomínala neprostupnou džungli plnou termitů. Všichni kolem neustále někam spěchali a já se často cítil úplně ztracený. Každodenní dojíždění z pronajatého bytu na sídlišti Háje do sídla ČT na Kavčích horách pro mě bylo jako cesta mraveništěm. Při pohledu na chvátající lidi kolem připomínající mraveněčky vyrazující za potravou jsem přemýšlel o tématech. Každé úterý na poradě ode mě totiž dramaturg chtěl nové náměty na reportáže. Kolegové, kteří Prahu a zdejší prostředí znali lépe, totiž témata tahali jako esa z rukávu.

Někdy počátkem léta 2002 začal můj pracovní den jako obvykle otevřením pracovní mailové pošty, kde mě hned zaujala zpráva od jakýchsi manželů Habartových z Karlových Varů. Svitla mi totiž naděje, že bych se zase vypravil někam do regionu. Tedy do prostředí komunální politiky, která mi byla v minulosti coby

regionálnímu novináři blízka. Pisatelé v mailu líčili příběh karlovarského zastupitele z ODS Milan Bártla. Ten podle nich tehdy stavěl vedle jejich domu svou haciendu bez platného stavebního povolení. Na ruku mu navíc měly jít místní úřady.

Takzvaný lokální klientelismus představoval časté náměty pro reportáže v době mého novinářského působení v Hradci Králové. Karlovy Vary byly pro mě jako lázeňské město se silným ruským kapitálem exotickou destinací. Dramaturg s námětem souhlasil a já se štábem a režisérem Honzou Bělohavým do lázní vyrazil.

Tehdy přišlo, a když na mě po dvouhodinové cestě z Prahy město vykouklo, Vary zahalené do mlhy připomínaly zakletý opuštěný hrad. V centru mě překvapilo to obrovské množství ruský hovořících lidí. V některých obchodech a restauracích se s prodáváči nedalo domluvit jinak než rusky.

Vary mají svého ducha, úžasnou architekturu, bohatou historii i skvělé patrioty. Dá se tu výborně pozorovat také chování Rusů v odrazu aktuálních událostí v Evropě. Město je v tomto ohledu jakási zkumavka. Historie ruského vlivu tu sahá až do 18. století, kdy jej dvakrát navštívil car Petr I., který sem jezdil na léčení. Pak následovaly další celé generace Rusů. Návštěvy Varů často představovaly součást image bohaté ruské třídy. Mnohdy se pak před známými chlubili fotografiemi z lázeňské kolonády. Vary se ale staly i místem schůzek ruských obchodníků a politiků. „Potkal jsem v kavárně v Moskvě známou a ta se mi hned chlubila, jak dlouho byla vloni ve Varech a s jakými poslanci ruské dumy tam chodila na víno,“ líčil mi jeden z pravidelných návštěvníků Varů, který pochází z ruského hlavního města.

Ruský vliv samozřejmě nabral nové grády po pádu železné opony, kdy tu mohli cizinci začít kupovat nemovitosti. Rusové v tomto ohledu vzali Karlovy Vary útokem a skupovali doslova vše, co jim přišlo pod ruku. Samozřejmě je nejvíc lákaly lázeňské domy, sanatoria a hotely. Průkopníkem byl v tomto ohledu podnikatel a bývalý kameraman Boris Kočerov. Ten na počátku 90. let koupil

lázeňský hotel Bristol v Sadové ulici. Následně pak ruští podnikatelé skupili téměř celé lázeňské centrum města. „Nestačili jsme se divit. Jezdili sem zvláštní lidé s kufry peněz a během několika hodin dokázali koupit celé bloky domů. Češi kolem nich často úslužně panáčkovali. Stačilo, že viděli obálky napěchované dolary. Kolikrát nakupovali majetek lidí v ošuntělých oblecích, kteří ani nevypadali, že mají tolik naspořeno. Nikoho nezajímalo, co je to za peníze. Tady se naplno rozjelo heslo tehdejšího premiéra, že neexistují čisté a špinavé peníze,“ vyprávěl mi člověk, který v 90. letech zasedal v karlovarském zastupitelstvu, ale kvůli divokým vzpomínkám na tu dobu chce zůstat v anonymitě.

Mnoha karlovarským starousedlíkům ale začala postupně ruská rozpínavost lézt na nervy. „Podívejte, jak ničí ty krásné historické domy. Zezadu si probourávají nějaké únikové východy. To určitě proto, aby měli možnost úniku, když po nich někdo půjde. Už jsem o tom informoval BIS, ale nikdo s tím nic nedělá,“ vysvětloval mi v minulosti na schůzce jeden z našťvaných Karlovaráků. Rusové často prováděli necitlivé přestavby a ničili historické památky, chovali se k místním nadřazeně a arogantně a v obchodech podél kolonády se nedalo domluvit jinak než rusky. „Nejsem žádná malá holka, aby mi prodavačka v obchodě tykala a ptala se mě, co tam vůbec pohledávám,“ líčila z konce 90. let místní novinářka Jana Kopecká.

Téma karlovarských regionálních médií představuje samostatnou kapitolu. Většina tamních novinářů totiž na ruský vliv a s tím spojené problémy nemohla upozorňovat, i kdyby chtěla. Jejich noviny byly totiž závislé na reklamě od hotelů a firem držených Rusy. Vliv na média měla i radnice a ta šla Rusům také často na ruku. „Ano, máte dobré informace, ale udělejte si to vy. Musel bych se odsud odstěhovat. Taky mám děti a nechci, aby se jim něco stalo,“ zdůvodňoval mi jeden z místních novinářů, proč se nepustí do tématu o aktivitě ruského podnikatele napojeného na podsvětí. Výjimku ve městě představují dvě statečné novinářky – již zmíněná

Jana Kopecká a také Ivana Kalinová. Obě vytrvale poukazují na problematiku korupce, klientelismu a na aktivity ruskojazyčných skupin. Často se proto dostaly do nelibosti místní radnice. Ivana Kalinová vydávala kolem roku 2003 svůj internetový deník. „Poté co jsem napsala o tom, že město prodalo pod cenou ruské firmě jednu z nemovitostí historického centra, jsem druhý den nemohla ani zvedat telefony. Křičeli na mě nejen Rusové, ale i lidi z radnice,“ líčila mi tehdy. Redaktorku Ivanu Kalinovou dokonce při přípravě článku o nelegální přestavbě jednoho z domů fyzicky napadl ruský majitel. Když na náš štáb v roce 2003 zaútočil ruský podnikatel Štěpanov u svých nelegálně postavených staveb v obci Háje u Karlových Varů, byly Jana Kopecká a Ivana Kalinová jedinámi z místních novinářek, které se nás zastaly a celý incident popsaly. Obě redaktorky dodnes působí v Karlovarském deníku a jejich články patří k tomu nejzajímavějšímu, co se v médiích o městě píše. To, že přečkaly v karlovarských novinách přes dvacet let, považuji za malý zázrak. Dobře vím, jakým tlakům čelily nejen ony, ale i jejich šéfové. Před několika lety jsem mluvil s dnes již bývalým ředitelem Deníků Bohemia, pod něž Karlovarské noviny spadaly, Karlem Tejklem. „Já se musel jet na obě dámy do karlovarské redakce podívat osobně přes půl republiky. Ony byly každý týden schopné chrlit neuvěřitelné kauzy a mně kvůli nim nepřestávaly zvonit telefony,“ vyprávěl mi. Naštěstí patřil k šéfům, kteří dokázali své podřízené podržet. To už se dnes tolik nenosí.

Karlovy Vary byly zkrátka oříšek, a proto pro mne točení reportáže na základě tipu o místním zastupiteli, který měl stavět za přihlížení úřadů bez platných povolení, znamenalo výzvu. Mým hlavním cílem bylo vyvinout veškeré úsilí k dostižení všech účastníků kauzy. To se zdá být jednoduché, nicméně právě ve městě připomínajícím zakletý zámek řada úředníků při pokusu o kontakt jako by oněměla anebo se stala neviditelnými. Už když jsem dříve pracoval jako regionální novinář, byly mou hlavní

výbavou trpělivost a výdrž. Jinak totiž nemohl člověk v tehdejší konkurenci vůbec obstát.

To, že zmíněný politik ODS Milan Bárta staví bez povolení, uznalo i několik úřadů. Problémem bylo, že s tím úředníci nic nedělali. Bárta byl navíc ve městě považovaný za vlivnou figuru. Kromě zastupitelstva pracoval také v orgánech jedné z městských společností. Dlouho se nám ho nedařilo zastihnout osobně, ani po telefonu. Nezbylo než se obrnit trpělivostí a čekat na něho před domem, kde tehdy bydlel, a i to se zdálo jako velmi nejistý plán. Uběhlo už přes pět hodin, začalo se stmívat a pořád nic. Až kolem desáté večer se najednou objevila světlá auta, z něhož po chvíli politik vystoupil. Když nás uviděl, hned věděl, proč na něho čekáme, už před naší návštěvou o kauze jeho stavby totiž psali v regionálním tisku. Proto spontánně vykřikl: „A jestli tady žurnalisté napsali, že se bude něco bourat, tak se nic bourat nebude.“

Tehdy jsem ani netušil, jakou pravdu místní politik má. Svou stavbu i přes výzvu soudu k jejímu zastavení v klidu dokončil. Stavební úřad karlovarského magistrátu se o to, aby svého poslance přinutil stavební práce zastavit, příliš nesnažil. Úředníci mu sice posílali různé přípisy, ale bylo to spíše podle rčení „Aby se vlk nažral a koza zůstala celá“.

Vše mi bylo jasné po prvním setkání se šéfkou stavebního úřadu Ivanou Doubovou. Čtyřicátnice mohutné postavy se silným hlasem vládla železnou rukou nejen svému úřadu, ale podle místních se jí bála i polovina magistrátu. Když jsme zakleпали a vstoupili do její kanceláře, vykřikla: „Co tady chcete? S nikým se bavit nebudu.“ Na otázku proč stavbu místního politika nezastavila, odpovídala pořád dokola, že udělali, co mohli, ale politik je prostě nerespektoval, s tím oni prostě nic dělat nemůžou. Vyprovodila nás se slovy: „Řízení je navíc neverejné, nehodlám s vámi déle debatovat. Na shledanou.“

Pan zastupitel Bárta evidentně takový přístup ocenil, jeho dům, který začal stavět bez platného povolení, totiž stojí dodnes.

Jednání mu posléze vytknul i Ústavní soud. Bártl mě přesto překvapil svým přímočarým komentářem k tomu, proč nerespektoval úřady. Na můj dotaz, zda mu to nevadí, mě tehdy odbyl: „Prosím vás, zásadní věc to je možná pro vás, ale pro mne ne.“ Stál jsem jako opařený. Tak suverénní postoj politika chyceného na švestkách jsem nečekal.

V Karlových Varech bylo těžké najít někoho, kdo by dokázal postup úřadů a místních politiků veřejně kritizovat. Lidé se často báli šikany v práci. Řada z nich pracovala někde, kde existovalo spojení se státní správou nebo samosprávou. Mnoho soukromých firem žilo z městských zakázek.

Výjimku představovalo občanské sdružení Veřejnost proti bezpráví. Vedla ho rázná patriotka Eva Guhová. Vitální a energická krátkovlasá bruneta čerstvě v důchodu se neměla důvod bát veřejně kritizovat úřady. Situaci ve městě mi shrnula slovy: „U nás úředníci, nejenom tedy úředníci, kolikrát vystupují tak, že jsou samotný zákon, protože dostanou třeba rozhodnutí od soudu a to je absolutně nevyvede z míry, jedou si zase po své linii.“

Z Karlových Varů jsem dojížděl v mírném údivu, ale i odhodlaný se zase brzy vrátit. Těsně před koncem natáčení za mnou navíc přišel jeden z úředníků chráněné krajinné oblasti Slavkovský les. Instituce se musela vyjadřovat ke všem stavbám na svém území. V podstatě šlo o celé okolí Karlových Varů. Úředník, kterého nechci z pochopitelných důvodů jmenovat, si mě vzal stranou a polohlasem řekl: „Možná by vás zajímala ještě jiná věc. Tady nad Vary v lesích si bez povolení staví vesničku ze dřevěných srubů nějaký ruský podnikatel Štěpanov. Nikdo s tím nedokáže nic udělat, všichni se ho bojí a řada úředníků mu jde na ruku.“ No a o dalším natáčení bylo jasno.

Nikolaj stavitel

Kdo je podnikatel Nikolaj Štěpanov, kterého se bojí lidé v sousedství jeho staveb i varští úředníci? Byl konec léta a já i se štábem

České televize opět pátral v našem největším lázeňském městě. O aktivity ruského podnikatele se místní ani celostátní média vůbec nezajímala.

Stěpanov začal budovat svoji osadu v romantické lokalitě obklopené hustými lesy na místě bývalého dětského letního tábora v obci Háje zhruba šest kilometrů od Karlových Varů. Už když jsme se k místu blížili a projížděli obcí Kolová, vznášela se nad osadou zvláštní atmosféra. Bylo parno, vzduch se skoro nehýbal a ve výrazech místních lidí se zračila nejistota. Báli se nám dokonce i odpovědět na pozdrav: „Stěpanov? O tom mluvit nebudeme, to je člověk, který tady jezdí s vlastní ochrankou a my nechceme problémy.“ Další odpověď se příliš nelišila: „Kam to jedete? Vy jste se zbláznili, já se tam chodit bojím,“ vykládala starší paní, která zametala před domem asi půl kilometru od Stěpanovových srubů.

Od cesty na místo nás to ale neodradilo. Cesta ke srubům není jednoduchá, poté co se projede obcemi Kolová a Háje, je třeba vystoupat na kopec k lesu po úzké rozbité asfaltové cestě. Zarazilo nás, že hned na začátku se objevil nápis „Soukromá cesta“. Podle mapy se však jednalo o veřejnou komunikaci a nebyl důvod v cestě nepokračovat. Nejprve se objevila alej ovocných stromů a po chvíli nás pohltil les. Obrovské smrky se pomalu kymácely větrem a kolem se i v letním dopoledni rozprostíralo zvláštní šero. Zpovzdálí štěkali psi. Když les skončil, zjevila se před námi zvláštní scenérie. Torza rozestavěných staveb připomínajících chalupy z pohádky Mrazík. Vše vyčuhovalo z jakéhosi velkého bzučícího vosího hnízda, kde místo hmyzu pobíhali stavební dělníci. Naši dodávku jsme zaparkovali mezi nákladní vozy a vytáhli kameru.

Netrvalo ani deset vteřin a obklopili nás tři ruský hovořící muži. Na odhalených ramenech se jim rýsovalo tetování, a když otevřeli pusy, zablýsklo se několik zlatých zubů. Hned začali křičet, ať okamžitě vypadneme, a snažili se nás zatlačit zpět do auta: „Zděs nevazmožno byť, vychodíte!“ Argumentoval jsem,

že stojíme na obecní komunikaci. „Natáčení je tu zakázané,“ odvětil rusky jeden z mužů. „Nacházíme se na veřejném prostoru, jak nám to můžete zakazovat?“ ptal jsem se. „Tady je šéfem pan Stěpanov a ten jakékoli natáčení a focení zakázal,“ reagovali muži, evidentně členové jeho ochranky. Ani moje prosba, zda můžeme se Stěpanovem mluvit osobně, se nesetkala s žádným pochopením. Nemělo cenu se na samotě uprostřed lesů přetahovat s bodyguardy. „Kluci, sbalte to, jedem pryč,“ křikl jsem na natáčecí štáb.

Pod kopcem se ode mě kolegové dozvěděli nový plán: „Vylezeme na kopec nad osadou a natočíme celou stavbu seshora.“ Režisér Honza Bělohlavý mě ihned podpořil, a tak začala naše túra lesem do strmého kopce s těžkou technikou v rukách. Dlouho nebylo slyšet nic jiného než vítr a vzdálené zvuky stavebních strojů. Náhle jako bych mezi stromy zahlédl přeběhnout stín. Vypadalo to jako srnka, a tak nebyl důvod se znepokojovat. Po několika vteřinách se ale ozvalo zvláštní funění. Najednou se z keře před námi vynořili dva obří dobrmani. Zachvátila nás panika. Gestem jsem klukům naznačil, ať potichu stojí na místě. Psi se pomalu a s chrochtavým čmucharáním blížili až k nám. Kolega zvukař měl v ruce stativ a gestem naznačil, že ho může použít jako zbraň. Dobrmani už čmucharli úplně u nás a my stáli přišpendlení na místě. Začali nám očuchávat boty a jejich horký dech se nám zarýval do nohou. Najednou se z dálky ozvalo zapískání a psi se ve vteřině otočili a utekli. Oddechli jsme si a dokončili výšlap na kopec.

Otevřel se nám tak dokonalý výhled na celý Stěpanovův areál. Kameraman se už nachystal k pořízení záběrů, když se vedle nás objevili dva statní muži. Ihned se na nás vrhli a rusky chrlili nadávky. „Tady točit nebudete, je to zakázané,“ křičeli a stoupli si před objektiv. Po několikaminutovém přetahování nám nezbylo než se sbalit a odejít. To, že si Stěpanov a jeho lidé dovolují omezovat naše natáčení i uprostřed lázeňských lesů, mi přišlo nehorázné. Tady ale bohužel platilo právo silnějšího. Potvrdila se tak slova jednoho

z obyvatel místní vesnice Háje, do jehož katastrálního území sruby patří: „Stěpanov české zákony nerespektuje ani náhodou.“ Nasedli jsme do auta, já pohlédl na pobledlé členy štábu a oznámil jim: „Hoši, musíme zajistit vyjádření Stěpanova, takže se sem znovu vydáme.“

Útok

Osoba Nikolaje Stěpanova představovala sama o sobě záhadu. V otevřených zdrojích se nedaly dohledat téměř žádné informace. On sám nefiguroval v obchodním rejstříku. Většinou podnikal na manželku Ellen. V době našeho natáčení v roce 2002 šlo o padesátníka statné postavy s prošedivělými vlasy a plnovousem. Někteří lidé z Karlovarska o něm mluvili jako o bývalém vojákově, který pochází ze Sibíře. Jak vydělal peníze na investice v Česku, není jasné. Podle jeho bývalého obchodního partnera se v Rusku pohyboval kolem jedné ropné společnosti.

Do Česka a konkrétně do Karlových Varů přišel počátkem 90. let. Jeho první investicí byl hotel Aberg na Doubské hoře. Jde o lovecký zámek s rozhlednou. Stěpanov komplex koupil a v sousedství vybudoval pravoslavnou kapli. Celý areál nechal hlídat a všude kolem rozestavět bezpečnostní kamery. Na místě si dávali soukromé schůzky ruští oligarchové, politici i umělci. Jezdil sem například Josif Kobzon, ruský zpěvák a politik původně narozený na Ukrajině. Šlo o známého spojence Vladimira Putina, který se už v 90. letech stal ruským poslancem. Tento muž podle policejních databází několika států spolupracoval s lidmi z ruského organizovaného zločinu. Kvůli podezřelým kontaktům mu Spojené státy i Evropská unie zakázaly vstup do země.

Hotel Aberg podle českých tajných služeb jako svou rezidenturu využívala i ruská FSB. Kdykoli jsme na Aberg přijeli, měli jsme divný pocit, že nás někdo sleduje. K hotelu vede několik kilometrů dlouhá cesta lázeňskými lesy od vyhlídkové restaurace Linhart.

Na bočních cestách často stála auta, ve kterých někdo seděl a předstíral, že si čte.

Hotel většinou zel prázdnotou. Podle několika lidí z personálu majitel o zákazníky příliš nestál. Dával přednost klidu a raději zůstával stranou pozornosti. Stěpanov se hotelu zbavil kolem roku 2000. Prodal ho společnosti Aberg s.r.o. s anonymním vlastníkem v USA. Provozovatelem zařízení se stala plynárenská firma VEMEX ruského podnikatele Vladimira Jermakova. Ten měl blízké vztahy se společností Gazprom. Sám Nikolaj Stěpanov peníze utržené z prodeje Abergu většinou investoval do stavby své vesničky v Hájích.

Stěpanov v době našeho natáčení bydlel v jednom z karlovarských bytů. Nemovitost ale nebyla psaná na něho. Proto nezbývalo než se znovu vypravit do vesničky Háje k jeho srubům a pokusit se natočit jeho vyjádření k nepovoleným stavbám tam. Další cesta vyšla na počátek podzimu 2002. Bylo tehdy mrazivé ráno a už při stoupání lesní cestou ke srubům byl slyšet čilý stavební ruch. V té době už přitom platilo rozhodnutí stavebního úřadu, aby Stěpanov stavby odstranil. „Tady snad opravdu platí jiné zákony,“ poznamenal můj kameraman, když jsme parkovali vedle dělníků vykládajících stavební materiál. Hned po vybalení kamery za námi zahvízdaly brzdy auta. Z něho vyskočil obří muž, který funěl, a vrhl se na nás. Byl to sám Nikolaj Stěpanov. „Nechci vás tady vidět!“ křičel lámanou češtinou, přestože náš štáb v tu chvíli stál na veřejné cestě. Ruský podnikatel udělal dva kroky a vrhl se na kameramana. Utrhl přitom mikrofon. Vzápětí zmizel v davu svých dělníků. Nervozita na místě stoupala, lidé ze stavby na nás pokřikovali a vyhrožovali nám. Z místa ale nešlo odjet, náš vůz totiž blokovalo Stěpanovovo auto. Vytočil jsem policii a v zamčeném autě jsme čekali na její příjezd. K našemu překvapení hlídka z Bečova nad Teplou, vzdáleného asi 16 kilometrů, dorazila asi až po hodině. Když ji zaměstnanci ruského podnikatele viděli přijíždět, přeparkovali auto, které nás blokovalo, a ukryli se do srubů.

Hlídka nás doprovodila na místní oddělení v Bečově, kde s námi sepsala oznámení o napadení a škodě na kameře.

V karlovarském hotelu se nám tu noc neusínalo dobře. Neustále nám na pokoji zvonil telefon a ve sluchátku se ozvali rusky hovořící muži, kteří nám říkali, ať ihned odjedeme z Varů. Jeden z nich, který se představoval jako Golubenko, dokonce chtěl, abych za ním přišel v noci na schůzku do restaurace na okraji města. „Mám pro vás něco zajímavého, dorazte za mnou sám.“ S kolegy jsme nabídku vyhodnotili jako léčku a nikam jsem nešel. „Znovu vás žádám, abyste nikomu neříkala, že tu bydlíme, a nepřepojovala mi žádné hovory,“ požádal jsem následně recepční hotelu.

Hned ráno dostal kameraman úkol, aby záznam z útoku Stěpanova na náš štáb poslal z místního televizního studia přes vysílač do Prahy. To bylo štěstí. Originální kazeta totiž během dalšího dne zmizela z našeho zaparkovaného a zamčeného auta v centru Varů. Šlo o profesionální práci, na autě nebylo žádné poškození. Pokud bychom tedy natočený záznam napadení neposlali to ráno na Kavčí hory, zmizel by.

Kdo tady vládne?

Co se to ve městě děje? Proč tady platí pravidla jenom pro někoho? Proč nikdo nedokáže zastavit nepovolené stavby uprostřed přírodní rezervace? Tyto otázky se mi honily hlavou s čím dál větší intenzitou. Radniční vládnoucí koalice před volbami spustila kampaň pod názvem „Roztančíme tohle město“. Zbývalo odpovědět na otázku, kdo s kým ve Varech tancuje.

Ikonu mezi vlivnými úředníky bezesporu představovala šéfka stavebního úřadu Ivana Doubová. Její instituce držela prst na spoušti pro veškeré stavby a přestavby ve městě a okolí. Často se stávalo, že za údivu místních lidí měnily tvář i historické budovy města. Ty si po roce 1990 kupovali převážně rusky hovořící podnikatelé a přestavovali si je na luxusní sídla a hotely. Úřad paní

Doubové povolil i stavby, které zcela změnily pohled na známé karlovarské panorama a hotel Imperial. Před ním vznikla série moderních staveb. Původně byly projektované jako garáže, ale jak to tak ve Varech bývá, změnily se na bytové domy. Nepomohly ani protesty památkářů a místních lidí. Stavby dodnes „kráší“ pohled na městskou dominantu.

I v kauze Nikolaje Stěpanova sehrála šéfka stavebního úřadu Ivana Doubová velmi svéráznou roli. Její instituce původně označila většinu jeho staveb v chráněné oblasti za nelegální. Sama úřednice nám k tomu v roce 2003 řekla: „Některé stavby, které tam původně byly, jsou zrekonstruovány, zřejmě nemusí být odstraněny celé, některé samozřejmě asi odstraněny budou.“ A situace dnes, po více než dvaceti letech? Všechna stavení stále stojí. Stěpanov je zbourat odmítl a raději platil pokuty. Doubová sice podala na odstranění nepovolených domů žalobu k soudu, ale ta obsahovala zásadní vady, proto ji soud ihned smetl se stolu. Další podání k soudu už úřad neučinil.

Velký rozruch vzbudila schůzka některých karlovarských radních a úřednice Ivany Doubové s Nikolajem Stěpanovem přímo v areálu jeho vesničky. Podle fotografií pořízených redaktorkou místního deníku tam Stěpanov úředníkům podává občerstvení a diskutuje s nimi. Tehdejší referent chráněné krajinné oblasti Slavkovský les nad tím tehdy nevěřicně kroutil hlavou: „Já jsem vlastně rád, že mě nepozvali. Musel bych to odmítnout. Považuji to za naprosto nepřípustné.“ Stát se to jinde v republice, byl by to skandál nebývalého rozsahu. V Karlových Varech to ale nikoho příliš nevzrušilo. Vše skončilo poznámkou tehdejšího karlovarského primátora Zdeňka Roubínka směrem k zúčastněným úředníkům: „Myslím, že si to mohli odpustit.“

Mistry svérázných vyjádření nebyli jen politici a úředníci z magistrátu. Překvapili mě i na krajském úřadě Karlovarského kraje, kde sídlil nadřízený odbor stavebního úřadu paní Doubové. Mluvící úřadu Kateřina Telínová na otázku ohledně stavebního řízení

v kauze Stěpanov odpověděla: „To teda... Já bych to nerozpatlávala jako, vopravdu ne.“

Karlovarský novinář Jaroslav Fikar se mi situaci ve městě a chování úředníků snažil vysvětlit: „Ti Rusové si myslí, že když přijdou na úřad s prkenicí narvanou dolary, že si všechno koupí. A když si to nekoupí, tak pouští hrůzu.“

Ne u každého se ale karlovarští úředníci nechali pohostit. Smůlu měl například místní dělník Petr Lešetický. Stavební úřad dostal udání, že má na zahradě načerno postavenou garáž. Okamžitě mu ji přijela zbourat celá pracovní četa za dozoru úřednice Doubové. Nakonec se ale ukázalo, že garáž na místě stojí už řadu let a není postavená načerno. Vyděšený Petr Lešetický dodnes nepochopil, o co úřadu šlo: „Chtěli mi naložit, že mi to tady vyklidí. Tak jsem zavolał policajty a ti řekli, že na to nemají nárok, že žádná stavba tady není, takže odjeli zase pryč.“

Velký bratr

Během každého pobytu v Karlových Varech se mě držel zvláštní pocit, jako by nás někdo sledoval. Kolem chodili často i půl dne ti samí lidé a například po příchodu do restaurace se personál začal chovat jako při bojové pohotovosti. Jednou nastala opravdu nezvyklá situace a já do města dorazil o den dřív než ostatní členové štábu.

Šéfka stavebního úřadu Ivana Doubová mě pak následující den ve své kanceláři vítala slovy: „Tak jste si prošel město, co?“ a ukázala mi fotografii, která mě zachycovala, jak předešlého dne jdu po jedné z karlovarských ulic. Já v tu chvíli málem zapomněl otázky, které jsem si na rozhovor s úřednicí připravil, a naprázdno polknul. Napadlo mě, že podám nějakou stížnost, ale co by se asi tak ve Varech vyšetřilo...

Doubová zůstala ve funkci přes deset let až do roku 2011, kdy radní její pozici zrušili. Dokonce přestála i další nebyvalý skandál.

Kolem roku 2009 totiž díky změně územního plánu, již navrhl její odbor, vydělala na prodeji svých pozemků přes 25 milionů korun. Parcely v hodnotě asi 350 tisíc korun přitom získala v restituci jako pole a louky. Nakonec je coby stavební pozemky prodala podnikatelům z Gruzie za 26 milionů korun. Skandál úředníci nestál místo, ani když ji za tuto transakci veřejně kritizoval tehdejší tajemník úřadu. Většina radních návrh na její odvolání z funkce nepodpořila. O místo přišla až v roce 2011 při reorganizaci. Dnes úspěšně pracuje na volné noze jako poradce investorů a developerů po celém Česku.

Stejně jako Doubová bez větších šrámů přečkal svůj skandál v roce 2004 také sám karlovarský primátor Zdeněk Roubínek. Počátkem roku 2004 se mu podařilo získat výpis z účtu, týkající se nákupu jeho bytu. Z dokumentu vyplývá, že jednatel firmy VIM ovládané sedmi ukrajinskými občany složil za primátora Karlových Varů jeden a půl milionu korun. Na poplach tehdy ve městě zvonilo jen sdružení Občané proti bezpráví. Jeho šéfka Eva Guhová k tomu tehdy řekla: „To, že se spojil pan primátor ohledně prodeje nebo více méně koupě tohoto bytu s ukrajinskou společností, považuji za absolutně amorální.“

Se samotným primátorem Zdeňkem Roubínkem zvoleným za US-DEU bylo vždy zajímavé natáčet. Do svých odpovědí se často zamotal a prozradil i to, co původně vůbec nechtěl. V kauze bytu se hájil, že mu peníze půjčil jeho známý Ivan Abraham a že nemůže vědět, jaké firmy za ním stojí. Primátor nám tehdy doslova řekl: „Takhle, já myslím, že možná by úplně jednodušší bylo, že jsem ty peníze mohl dát ze svého konta, nikdo by nic neviděl. Já neprověřuju, co je za panem Abrahamem.“ Jinde v republice by i toto byl skandál nebývalého rozsahu, ale karlovarský primátor v klidu dosloužil své volební období.

Situace na Karlovarsku v tu dobu nicméně znepokojila tehdejší nejvyšší státní zástupkyni Marii Benešovou. V roce 2005 v rozhovoru pro několik médií uvedla, že ruskojazyčné skupiny